

kamenopád

Jevhenija Kononenko

Євгенія Кононенко: Камінна оргія

UKRAINIAN //III BOOK INSTITUTE

This book has been published with the support of the Translate
Ukraine Translation Program

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky

Copyright © Anetta Antonenko Publishers, 2021

ISBN 978-80-7511-789-2

ISBN 978-80-7511-790-8 (epub)

ISBN 978-80-7511-791-5 (pdf)

Ve jménech našich stejná písmena.

Pak spojila nás zkáza děsivá.

Z básně Mariny Peristéri

Rómi se vrací z Írie přes poušť do Oázy, kde žije jejich kehila, jejich bratrstvo, společenství vyvolených. Den, co uhasíná na západě nad pouští, je tíživý jako konec světa.

Rómi si uvědomuje, že každý přítel jednou zemře. Ví, že starý Jevani odešel přesně tak, jak mají náš svět opouštět vyvolení, a ne tak, jak si to přáli ti, kdo ho odsoudili ke strašlivému trestu smrti. Ví, že Jevani už je v Království. Přes to přese všechno si on, mudrc a učitel, teď neví rady, neví, jak zažehnat hluboký žal.

Rómi si vzpomněl na poslední úsměv šedovlasého Jevaniho před několika hodinami i na jejich loučení, když ještě stál uprostřed rozlíceného davu. Pozvedl ruku, aby odsouzeného naposledy pozdravil. Mohlo ho to prozradit. O sebe se však nebál, neboť vůči jakýmkoliv projevům lidské pošetilosti byl netečný. A přestože každá smrt přináší smutek, pocítil mimoděk úlevu, jakmile se jeho druh sesunul dolů, k patě sloupu, k němuž ho připoutali vykonavatelé toho nespravedlivého soudu. Šedá hlava s rozevřenými očima ustrnula v záklonu. Usmívala se, což bylo uprostřed podobného běsnění naprosto neočekávané. Jevaniho vypoulené modré oči potvrzovaly, že nejde o žádný klam; skutečně zemřel. Katům se tedy nedostalo rouhačského, ale zákonem posvěceného uspokojení z toho, že mohou týrat bezmocného odsouzeného. Ani zuřivému davu na náměstí nebude umožněno kochat se a opájet krvelačnou podívanou. Někdo najednou vykřikl, že Jevani

musí být nevinný, neboť mu bohové umožnili zemřít takhle, čímž na sebe strhl zlobu celého okolí. A jedině on, Rómi, který stál uprostřed nich, jedině on věděl, kolik vyšších sil muselo být povoláno a jakou námahu to stálo jeho osobně, aby Jevani završil svou pozemskou pouť s úsměvem, a ne s červenou pěnou na rtech, jak zamýšleli ti nelidové, ti bezcitní netvoři.

Rómi ucítil na rameni Jevaniho ruku tak znatelně, až se bezděčně ohlédl. Nikdo za ním nebyl, za zády se mu rozkládala jen nekonečná poušť, která začínala hned u východního předměstí Írie. Dotyk byl však skutečný. Jevani s ním půjde bok po boku přes rozžhavenou poušť až k Oáze.

Rómi stoupá po pěšině, klikatící se v červené kamenité zemi. Stezka vede nahoru a on už stojí na pahorku, nevysokém, který není odnikud vidět. Za ním se nečekaně rozprostírá Zelený palouk. Uprostřed roste mohutný rozvětvený strom, zespoda ho však spatřit nelze – to je jedno z mnoha tajemství této zvlněné krajiny. Když se lidé z kehily vracejí do Oázy, pod větvemi stromu občas odpočívají, aby nabrali síl před posledními překážkami. Rómi byl vyčerpaný jako nikdy předtím, na odpočinek ve stínu se však nezastavil.

Blahodárný Zelený palouk se stromem uprostřed končí strmým stoupáním. Cesta do jejich Oázy pokračuje přes Kamenité údolí, Emek-Avnej, které se nachází za tímto hřebenem. Vojenský oddíl z Írie se musel dlouho plahočit pouští, než konečně narazil na Zelený palouk. A pak, při přechodu přes kamenný průsmyk, byli vojáci nemilosrdně kamenováni. Nikoliv přičiněním bratří a sester z Oázy, stalo se to proto, že vojáci neuměli chodit po kamenných pěšinách a strhli lavinu. Nikdo nezemřel, avšak Šalitovi válečníci se s řevem a modřinami dali na zběsilý úprk. Nahlas přitom proklínali ty, koho měli přikázáno chytit, a v duchu ty, kdo je sem poslali. Příhody, které vyprávěli po návratu z neúspěšného

tažení, vzbudily posvátnou hrůzu i u nejodvážnějších bojovníků. Začaly se šířit zvěsti a nesmysly – jak to bývá pokaždé, když dojde k něčemu nevídanému. Ani slibovaná štedrá odměna, ani drsné výhrůžky už nedokázaly zformovat sebemenší oddíl: chlapci padali na kolena a škemrali, ať je radši zabijí, hlavně ať je neposílají do hrůzné Emek-Avnej.

Rómi snadno zdolal skalnatý hřeben a bez obtíží přešel nebezpečné Kamenité údolí. Zvolil cestu po kamenném můstku nad propastí, ač bylo možné vydat se i po dně doliny. Lidé z kehily byli zvyklí chodit mezi šedočernými balvany, hrdelního křiku ani ostrých zobáků dravého ptactva se neděsili. Rómi se lehce, jako by kráčet obyčejnou krajinou, vyšvihl po stezce na svah na opačné straně údolí a vstoupil do Oázy. Kvetoucí Oáza je domovem jemu a těm, kdo jsou s ním.

Jakmile sestoupil dolů na louku, přiběhla k němu Melana. Mladá snědá žena s velkými náušnicemi. Náušnice září pod šátkem, mají tvar pŕlměsíce, co zrovna vyšel na šeříkovém nebi. Nejspíš na Rómiho už nějakou chvíli čeká. Začíná mu rozvazovat řemínky sandálů. Bratři a sestry přesně vědí, co je třeba udělat, aby navrátilcec pocítil okamžitou úlevu, jakou zná jen ten, kdo se dlouho trmácel po špinavém městě a rozpálené poušti. Sám Rómi podobně pomáhá lidem, kteří se vrací do Oázy.

Melana si s tím ale neví rady. Teď se snaží zvednout jeho znavenou nohu, aby mu olejem pomazala chodidlo. On však na jedné noze stát nezvládne. Vzdukuje její nesmyslné dotěrné pěči, přitom se snaží dívku neurazit. Nohu se jí zvednout nepodařilo, a tak mu začala mnout prsty a kůstky.

Náhle Rómimu projela celým tělem silná křeč, jako by mu k uchozenému chodidlu položila řeřavý uhlík. Pohlédl na Melanu a pochopil, že se dívka už podruhé chystá udělat to samé:

klečí a zpod oděvu nenápadně vyndává ruku, kterou si namočila v lepkavé tekutině mezi nohama. Pohanský zvyk, jak přičarovat muže – donutit ho přijmout vláhu ze své brány, smíšenou s močí. ‚Chudák holka,‘ pomyslel si Rómi, ‚pořád jí nedochází, že tady v Oáze si milého nepřičaruje.‘

„To stačí, Melano, smyju si špínu z nohou sám. Ty běž pomoci vařit večeři.“ Rómi ustoupil trochu stranou a sedl si na kámen rozehřátý za horkého dne.

„Jenže u večeře bude hodně lidí,“ pronikavě zakňourala Melana. Její zoufalý tón se značně lišil od klidu a vlídnosti ostatních obyvatel kehily. „Neodháněj mě, dovol mi pobýt vedle tebe.“

Mrštně se k němu připlazila po kolenou a usedla na zem. Pečlivě si zahalila nohy látkou, což znamenalo: nechceš mě jako ženu, přijmi alespoň mou oddanost.

Rómi ví, že Melana je do něj bláznivě zamilovaná. To u nich ví každý. Avšak do Oázy Erós, bůh lásky z krajů, odkud tohle děvče pochází, nepřilétá. Sestry a bratry spojují jiné city. Přesto Melanu nevyhánějí. Buď od nich odejde sama, anebo se po čase obrátí. Stejně, jako se obrátila Maria Cejra.

„Takže Jevaniho opravdu zabili?“ zeptala se Melana.

„Všechno vylíčím u večeře.“

Melana zhluboka vzdechla: další porážka. Stane se jednou pro Rómiho tou, s kým se bude jako první dělit o všechny svoje zážitky i myšlenky?

Ač unaven, vycítil Rómi Melanin smutek, a proto zvolal: „Vždyť to právě Jevani tě k nám přivedl!“

„Ano, on.“

„Mluvili jste spolu vaší řečí.“

„I ty jsi s námi občas mluvíval naší řečí. Umíš všechny jazyky, Rómi?“

Rómi neodpověděl, jen se na ni usmál. Tím úsměvem, za který by bez rozmyslu položila život.

Melana přišla do Írie zdaleka. Putovala nejeden den, po zemi i po vodě. Touha utéct z domova posílená přáním spatřit svět za hranicemi rodné vsi ji hnala dál, na východ. Neznámá cesta ji dělila, většinou se raději lepila na ostatní vandráky. Nikde se však nezastavila. Konečně se dostala do Írie, odkud už neměla sílu pokračovat: nuzné sandály byly prochozené, oděv potrhaný. Dokonce ani na bazaru ji nikdo nechtěl nechat uklízet, tak černá a vyčerpaná byla. A právě v Írii nastala chvíle, která ospravedlnila její živoření. Omdlávala hlady, vysedávala na schodech paláce kněze Veoma, neboť na tržnici zaslechla, že právě tam přinášejí zbytky jídla. Na schodišti do rezidence panovala hierarchie žebráků: ti, kdo přišli dřív, nepouštěli k bráně ty, kdo sem zavítali poprvé.

Najednou před ní na nejnižším schůdku poklekl Rómi. Usmál se, z očí mu svítila laskavost. Všiml si právě jí, vyhládlé Melany, která přitáhla do tohoto města z dáli a neznámo proč. Podal jí uzlík. Třásl se jí ruce, když si ho měla vzít. Proto jí ho vlídně položil přímo do rukou. V bílé látce byly zabalené dvě teplé placiky a několik oliv. Putování ji naučilo jíst pomalu. Vychutnávala si každé sousto, obnovovala tělesné síly, poněvadž už dávno neměla nic v ústech. Nikdo jí naštěstí ten milodar nevytrhl. Když se najedla, zvedla se a ohlédla na všechny ty ubožáky se zohavenými těly, s pokřivenými tvářemi, kteří stále čekali na svou almužnu. Upravila si pokrývku hlavy, ujistila se, že náušnice jsou na místě. Vydala se pryč, překračovala hladovějící, co nenašli místo dokonce ani na schodech. V kašně uprostřed náměstí poblíž tržnice se umyla. Zastrčila si pod šátek neposlušný pramen černých vlasů, ten jí ale v tu ránu vyklouzl ven.

Začala pracovat jako posluhovačka v jednom krámcě. Do domu ji nepouštěli, nikdo se za ni totiž nemohl zaručit: nevěděli, kdo

je, odkud přišla, zda něco neukradne nebo jestli někoho neotráví. A tak spávala venku mezi žebráky. Už však nehladověla. Na své snědé tělo si mohla koupit nové šaty z nebílené látky, obstarala si i novou pokrývku hlavy. Hadry, v nichž přišla, věnovala jednomu pobudovi a nechala si pouze šňůrku, jíž se přepásávala. Na ni přivázala bílé plátýnko, které jí zbylo po teplých plackách a olivách. Ten kus tkaniny ji zbavoval únavy a dokonce bolesti. Melana si kouzelný ubrousek schovala a někdy se dělila o jeho čáry tak, že utírala pot či krev z těla jiným chudákům bez domova.

Čas od času na ulicích Írie zahlédla Rómiho.

„Kdo to je?“ snažila se dopátrat, nikdo však nechápal, o kom mluví, protože vždycky mžikem zmizel v davu. A pak ho zahlédla na náměstí ve společnosti Jevaniho, jehož znala z cest.

Když na východním předměstí Jevaniho znova uviděla, chytla ho za ruku a otázala se: „Pamatuješ si na mě? Setkali jsme se v Alejo minulého jara.“

„Jistě, pamatuju,“ usmál se přívětivě Jevani. „Poznal jsem tě podle náušnic.“

„Kdo byl ten muž, se kterým jsi před několika dny stál na náměstí u kašny? Mluvili jste spolu, ale hned jak na vás ukázal strážný, zmizeli jste.“

„O kom to mluvíš, Melano?“

„Víš, ten člověk... Zachránil mě. A tady je kus látky, který měl v rukou.“ Melana vytáhla zpoza šňůrky ubrousek. Přiložila ho k ráně na Jevaniho tváři, a ta se okamžitě zahojila. „Na schodech bylo hodně hladových žebraček... přitom on se o svůj chléb rozdělil právě se mnou! Pomoz mi ho najít, Jevani!“

„Ty tedy znáš Rómiho,“ Jevani se rozhlédl kolem dokola, ačkoliv poblíž nikdo nebyl. „Ten člověk je Bůh!“

„Nevím, jak se jmenuje. Ale když už jsem si myslela, že brzo umřu, dal mi jídlo zabalené do téhle látky.“

„Pojď se mnou,“ rozrušeně zašeptal Jevani. „Rómi tě rád uvidí.“

Ani neupozornila svého pána, že odchází, ani si nevzala těch pár mincí za svoji práci a vydala se s Jevaním přes poušť do Oázy.

Společně zdolali poušť, rovinu se stromem, po úzké pěšině vystoupali na Hřeben, a poté, což bylo doopravdy děsivé, přetnuli nebezpečnou Emek-Avnej. Obrovský černý pták s drápy a velikánským zobákem jí křídlem zavadil o rameno. Jevani ji držel za ruku, ale i tak se Melana třásla strachy a nezmohla se na slovíčko.

„Neboj se. Když nováčka vede někdo z našich, ptáci ani kameny mu neublíží.“

Následně vystoupali na další skalnatý hřbet a odtud sešli dolů. Před nimi se objevila čarovná kvetoucí krajina – hotová rajská zahrada. Brala dech nejenom nově příchozím, ale i těm, kdo se sem navraceli ze své pouti. Stromy kvetly a zároveň byly obsypané plody. Zurčely tu potůčky, v hloubi zahrady se rozprostíral rybníček, kam stékal malý vodopád. Mezi stromy se procházeli laně a pávi a tiskli se k lidem jako malé děti.

Naproti jim přišli laskaví lidé, omyli jim nohy, chodidla pomazali olejem. Bylo to právě tady, na místě, kde teď Rómi sedí na kameni a Melana se mu krčí na zemi u nohou.

„Jdeme na večeri,“ zvedl se Rómi, jemuž se vracely síly. A vykročili k ohništi, odkud se linula sladká vůně bylinek.

Básně z černého sešitu

*Jsem nejšťastnější ženou na světě,
co vzala si muže a miluje ho
nade vše,
máme dceru,
je dítětem lásky,
jakou zakusí jen málokdo.*

*Bydlím v jeho velkém domě.
Jenže zároveň
jsem nejnešťastnější ženou na světě.
protože můj muž ne... ne... ne...
Neumím to vyslovit, ale žiju
s tím.
A žiju s ním.
Žiju jen proto, že s bláhovou pomateností
VĚŘÍM,
že se jednoho dne promění:
Můj muž pochopí, že ho nemá rád nikdo
tolik jako já,
a přečte si mé knihy, kde je každé
písmeno
napsáno krví,
a potom... potom mohu zemřít...*

Spisovatelka Marina Peristéři představuje svůj nový román *Konečně! Konečně!*. Jde o její desátou, dá se říci jubilejní prózu. A tak knihkupectví Kniha – dárek nejkrásnější poctil svou přítomností sám Artuš Král, majitel velkého a tematicky široce zaměřeného nakladatelství Král Artuš. Osobně se ujistil, zda jsou všude vylepené plakáty s usazenou autorkou (nový marketingový tah), zda jsou knihy jeho nakladatelství vystavené ve vitrině *Nás kupují*, a hned poté, co pronesl patnáctisekundovou úvodní řeč, odjel. Celý salonek zaplnily oddané čtenářky Mariny Peristéři. Jako vždy se tu míhají papírové kapesníčky, ozývá se popotahování.

Náhle se v poslední řadě objeví muž. Marina ho zná, je to kolega jejího manžela Romana. Občas po ní chtěl podepsat knihu pro svou kuchařku. Nejspíš se odhodlal a i tentokrát si zajel pro novinku.

Nebo snad ne? Úmysly má dnes, zdá se, poněkud jiné. Mračí se a je nevrlý, sedí s její novou knížkou a sleduje, jaký řádek spisovatelka právě předčítá. Jakmile Marina dokončí odstavec a zvedne oči, muž si nečekaně bere slovo: „Drahé čtenářky vaší oblíbené spisovatelky! Nechtěla by některá z vás přečíst nahlas úryvek z tohoto vynikajícího díla? Ta, která se úkolu zhostí, obdrží výtisk zdarma!“

Román *Konečně! Konečně!* zatoužily získat bez placení všechny spisovatelčiny obdivovatelky. Knížka se ocitla v rukou ženy, která seděla muži nejbliž, ten odvedl aktivní čtenářku ke stolku s mikrofonom na nevelikém podstavci, usadil ji na židli vedle autorky a přesunul k ní mikrofón. Pak bez okolků popadl Marinu pod paží a odvedl ji z místa. Čtenářka potěšená důvěrou vytáhla ze západní brýle a začala hlasitě předčítat část o tom, jak kající se hříšník prosí vzlykající manželku o odpuštění... na které čekala skoro celý život... a nakonec se dočkala, klikařka!

Spisovatelku, kterou manželův kolega táhl neznámo kam, napadlo, že se té brutální síle vzepře. Načež jí bylo rázně sděleno: „Jestli okamžitě nepůjdeš se mnou, uškrtním tě.“

„Zavolám policii!“ zavřeštěla Peristéri.

„... líbal jí ruce a nenacházel sílu přestat,“ náležitě zabarvila svůj hlas čtenářka, již připadalo, že to bude nejlepší způsob, jak ukončit konflikt spisovatelky a nezvaného hosta.

„Pojď se mnou, nebo tě zabiju!“ zopakoval muž svou výhrůžku.

Jen co se ocitli v dostatečné vzdálenosti od salonku, oznámil jí: „Roman měl nehodu.“

Marina potichu zasténala a pak si oběma rukama zakryla pusy.

„Bud' zticha!“

Kromě sténání Marina ještě zoufale zadupala nohama.

„Přestaň s tou komedií! Žije. Je v nemocnici. Leží na JIPce. Hodím tě tam. Kde máš kabát nebo bundu nebo co vlastně máš?“